

NIEUWE WETGEVING KORT EN KRACHTIG

Het nieuwe KB arbeidsplaatsen in een handig overzicht

Op 10 oktober 2012 verscheen er een nieuw Koninklijk Besluit (B.S., 5 november 2012) waarin de algemene basiseisen waaraan arbeidsplaatsen moeten voldoen worden omschreven.

De FOD WASO heeft in dit nieuwe KB een groot aantal oude ARAB-artikels omtrent de arbeidsplaatsen samengevoegd. Door de samenvoeging en *restyling* van de artikels van het ARAB betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor arbeidsplaatsen wil de wetgever een duidelijker beeld schetsen over hoe een arbeidsplaats moet worden ingericht.

Dit KB handelt voornamelijk over zes aspecten van de arbeidsplaatsen, namelijk:

- uitrusting;
- verlichting;
- verluchting;
- temperatuur;
- sociale voorzieningen;
- werkzitplaatsen en rustzitplaatsen.

Er worden algemene doelstellingen bepaald die de werkgever moet bereiken. Hoe hij/zij deze zal bereiken, wordt niet bepaald en kan dus vrij gekozen worden.

Onze Dienst Preventie wil u hieronder dan ook op weg helpen door de belangrijkste elementen aan te kaarten.

Algemeen

Toe te passen op:

- elke plaats bestemd als locatie voor werkplekken in de gebouwen van de onderneming of inrichting;
- elke andere plaats op het terrein van de onderneming of inrichting.

Niet van toepassing op:

- buiten de onderneming of inrichting gebruikte transportmiddelen;
- arbeidsplaatsen binnen transportmiddelen;
- tijdelijke of mobiele bouwplaatsen;
- winningsindustrieën;
- vissersvaartuigen;
- velden, bossen en andere terreinen van een landbouw- of bosbouwbedrijf die buiten het bebouwde gebied van het bedrijf vallen.

Andere voorwaarden:

- de werkgever zal een risicoanalyse opmaken en de nodige maatregelen treffen;
- de werkgever vraagt voorafgaande advies aan het CPBW over de treffen maatregelen die voortvloeien uit de gemaakte risicoanalyse;
- de werkgever houdt rekening met de gehandicapte werknemers (deuren, verbindingswegen, trappen, sociale voorzieningen en de werkposten die gebruikt worden door gehandicapte werknemers).

Uitrusting van de arbeidsplaatsen

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 6	Structuren, stabiliteit en stevigheid van de gebouwen aanpassen	Art. 51 <i>ter</i> 5
Art. 7	Elektrische installaties ontworpen en uitgevoerd tegen brand- en ontploffingsrisico's	
	Elektrische installaties ontworpen en uitgevoerd zodat de werknemers beschermd zijn tegen directe of indirecte aanraking	
Art. 8	Oppervlakte, hoogte en luchtvolume van de werklokalen	Art. 56
Art. 9	Afmetingen van het vrije, ongemeubileerde oppervlak van de werkpost	Art. 56
Art. 10	Vloeren van lokalen en plaatsen in de open lucht (vrij van hobbels, ...)	Art. 41 <i>quater</i>
Art. 11	Zindelijkheid van gebouwen, voertuigen, ...	Art. 69
	Bedekking (gemakkelijk onderhoud, ...)	Art. 70
	Lokalen met risico van morsen van vloeibare stoffen: waterdichte vloeren en muren	Art. 71
	Niet-vervuild water voor het onderhoud van lokalen	Art. 72
	Ontsmetten van lompen en oude linnen	Art. 72 <i>bis</i>
Art. 12	Transparante of lichtdoorlatende wanden	Art. 40 <i>bis</i>
Art. 13	Risico op vallen te voorkomen, zijnde trappen, gaanderijen en platformen	Art. 43
Art. 14	Toegang tot daken met onvoldoende weerstand	
Art. 15	Openen, sluiten, ... van ramen, bovenverlichtingsvoorzieningen en ventilatievoorzieningen	Art. 40 <i>bis</i>
	Schoonmaken van ramen, bovenverlichtingsvoorzieningen en ventilatievoorzieningen	Art. 41 <i>quinquies</i>
Art. 16	Plaats, aantal, afmetingen en fabricatiematerialen van deuren en poorten	
Art. 17	Transparante of lichtdoorlatende oppervlakken niet vervaardigd van veiligheidsmateriaal	Art. 40 <i>bis</i>
	Klapdeuren of -poorten moeten transparant zijn of voorzien van transparante panelen	
	Transparante deuren voorzien van een markering op ooghoogte	
Art. 18	Veiligheidssystemen te voorzien op schuifdeuren	Art. 40 <i>bis</i>
	Deuren en poorten die verticaal bewegen te voorzien van veiligheidssystemen	Art. 40 <i>bis</i>
Art. 19	Deuren op traject van vluchtwegen markeren	
	Deuren op traject van vluchtwegen draaien in de richting van de vluchtweg	
	Deuren op traject van vluchtwegen kunnen steeds worden geopend	
Art. 20	Deuren voor voetgangers te voorzien in de nabijheid van poorten	Art. 44 <i>septies</i>
	Deuren voor voetgangers te markeren	
	Veiligheid van wegen – passende maatregelen (arbeidsplaatsen in gebruik genomen voor 1 januari 1993)	Art. 44 <i>octies</i>
Art. 21	Veilig functioneren van automatische deuren en poorten	
	Automatische deuren en poorten voorzien van noodstopvoorziening	
	Automatische deuren en poorten met de hand te openen bij een energiestoring	
Art. 22	Voorschriften art. 44 <i>quater-octies</i> : ook van toepassing in open lucht (rolpaden, laadkaaien en -platforms, wegen voor voetgangers, maatregelen voor arbeidsplaatsen in gebruik genomen voor 1 januari 1993)	Art. 51 <i>ter</i> 2
Art. 23	Veilig gebruik van wegen, trappen, vaste ladders, laadkaaien en laadplatformen	Art. 44 <i>quater</i>
	Veilig verkeer van voetgangers en voertuigen op de werkposten, wegen en andere locaties of installaties in open lucht	Art. 51 <i>ter</i> 1
Art. 24	Afmetingen van wegen	Art. 44 <i>quater</i>
	Veilige afstand van voetpaden tot wegen	Art. 44 <i>quater</i>
Art. 25	Veilige afstand van wegen tot deuren, poorten, doorgangen voor voetgangers, gangen en trappen	Art. 44 <i>quater</i>
Art. 26	Afbakening van het tracé van de wegen	Art. 44 <i>quater</i>
Art. 27	Veiligheid van wegen – passende maatregelen (arbeidsplaatsen in gebruik genomen voor 1 januari 1993)	Art. 44 <i>octies</i>
Art. 28	Veilige roltrappen en -paden	Art. 44 <i>quinquies</i>
Art. 29	Afmetingen van laadkaaien en laadplatformen	Art. 44 <i>sexies</i>
	Laadkaaien en laadplatformen hebben minsten één uitgang	
	Laadkaaien en laadplatformen zijn voorzien van een veiligheid tegen vallen en klemmen	
Art. 30	Beschermen van putten, gaten in de vloer, ... al dan niet in de open lucht	Art. 42

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 31	Stabiele opslag van goederen, materialen, ... al dan niet tijdens werkzaamheden	Art. 50
Art. 32	Werkzones afschermen tegen val- en glijgevaar, klemmen en vallende voorwerpen	Art. 41 <i>ter</i>
	Niet noodzakelijk aanwezige medewerkers mijden	
	Passende maatregelen treffen tegen werknemers aanwezig in risicovolle werkzones	
	Risicovolle werkzones duidelijk zichtbaar markeren	
	Vervoerswegen (vermijden van ongevallen, breedte, versperringen, ...)	Art. 45
	Voertuigen in goede staat	Art. 46
	Voertuigen zonder remmen, onbeweeglijk maken van voertuigen tijdens het laden en lossen, ...	Art. 47
	Preventiemaatregelen voor treinen, ...	Art. 48
	Geen personen vervoeren met voertuigen	Art. 49
	Verlichting	Art. 51 <i>ter</i> ₃
	Bescherming tegen vallende voorwerpen, weersomstandigheden, lawaai, vallen, verlaten van de werkpost in geval van gevaar	Art. 51 <i>ter</i> ₄

Bron: PreventFocus, januari 2013

Verlichting van de arbeidsplaatsen

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 33	Voldoende daglicht of adequate kunstverlichting op de arbeidsplaats	Art. 59
	Algemene verlichtingsinstallatie (kunstmatige verlichting + plaatselijke verlichting)	Art. 60
	Voldoende kunstmatige verlichting om ongevallen te voorkomen	
Art. 34	Voldoende sterke noodverlichting	Art. 63 <i>bis</i>
Art. 35	Voorwaarden van verlichting via risicoanalyse op te stellen	
	Normvereisten bij het bepalen van de voorwaarden van verlichting	
	Arbeidsplaatsen in open lucht: kunstverlichting bij het invallen van de duisternis	Art. 61
	Tabel minimale verlichtingssterkte	Art. 62
	Ontwerp (geen verblindende lichteffecten, ...)	Art. 63

Bron: PreventFocus, januari 2013

Luchtverversing van de arbeidsplaatsen

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
	Algemene bepalingen (geen invloed van schadelijke factoren, ...)	Art. 55
Art. 36	Besloten werkruimten zijn voorzien van voldoende zuivere lucht	Art. 56
	Toevoer verse lucht en afvoer vuile lucht à rato van 30 m ³ lucht /uur per aanwezige werknemer	Art. 57
Art. 37	Luchtverversing op natuurlijke wijze of via een luchtverversingsinstallatie te voorzien	
Art. 38	Voorwaarden van luchtverversingsinstallatie: gelijkmatige verplaatsing van zuivere lucht, geen blootstelling aan temperatuurschommelingen – tocht – lawaai of trillingen, normen van luchtvochtigheid, voorwaarden van onderhoud, controlesysteem in verband met storingen, periodieke controle door een bevoegd persoon	Art. 58
Art. 39	Bepalingen van art. 36 tot 38 doen geen afbreuk wanneer men door de risicoanalyse moet voorzien in specifieke ventilatie- of afzuigingsystemen	

Bron: PreventFocus, januari 2013

Temperatuur van de arbeidsplaatsen

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 40	Arbeidsplaatsen zijn thermisch voldoende geïsoleerd	
	Overmatige inval van zonnestraling door ramen, bovenlichtvoorzieningen en glazen	
	Temperatuur afgestemd op het menselijk organisme (KB 4 juli 2012 – art. 3 §1 – Thermische omgevingsfactoren)	
	Temperaturen in de lokalen afgestemd op de bestemming van de lokalen	Art. 76 & art. 84
Zie KB 4 juli 2012 – Thermische omgevingsfactoren	Gesloten werklokalen	Art. 64
	Open werklokalen of werkplaatsen in open lucht	Art. 65
	Winkelbanken in open lucht	Art. 66
	Gebruik van verwarmingstoestellen	Art. 67
	Zonnestraling	Art. 68

Sociale voorzieningen van de arbeidsplaatsen

Algemene bepalingen

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 41	Diverse sociale voorzieningen ter beschikking stellen van de werknemer, zoals: sanitaire installaties (kleedkamers, wastafels, douches en toiletten), refter, rustlokaal, lokaal voor zwangere werknemers en zij die borstvoeding geven	Art. 73
	Bepaling van de ligging, de inrichting en de uitrusting na advies van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer en het CPBW	
Art. 42	Minimumvoorschriften waaraan de sociale voorzieningen moeten voldoen en hun uitzonderingen	
Art. 43	Bemating van de sociale voorzieningen	
	Waarborgen inzake veiligheid en hygiëne van de sociale voorzieningen	
	Verluchting, verlichting en verwarming van de sociale voorzieningen	Art. 76
	Toegankelijkheid van de sociale voorzieningen	
	Meubilering van de sociale voorzieningen	
Art. 44	Minimum éénmaal per dag schoonmaken van de sociale voorzieningen	Art. 76
	Bij ploegenarbeid worden de sociale voorzieningen per ploegwissel schoongemaakt	
Art. 45	Vaststellen van alle toegangsmodaliteiten en toegangsuren tot de sociale voorzieningen	Art. 73
Art. 46	Kleedkamers, wastafels en douches in één of verschillende lokalen en gescheiden van de arbeidsplaatsen	Art. 74
	Ze mogen in één lokaal worden ingericht of in aanpalende lokalen en zullen steeds op slot kunnen worden gedaan	
Bijlage I, 1,1	Fabricatie van de sociale voorzieningen in duurzame materialen (verplaatsbare constructies zijn toegestaan op werven)	Art. 75
Art. 47	Aparte kleedkamers, douches en toiletten voor mannen en vrouwen	Art. 77
	Indien geen douches vereist zijn, zullen er tevens aparte wastafels voor mannen vrouwen voorzien worden	
Art. 48	Sociale voorzieningen die deel uitmaken van de woning van de werkgever: <ul style="list-style-type: none"> – nooit meer dan vijf werknemers mogen hiervan gebruik maken – geen specifiek risico op bevuilding, intoxicatie of besmetting vastgesteld – de woning omvat de arbeidsplaats of ligt er onmiddellijk naast – deze voorzieningen worden daadwerkelijk ter beschikking gesteld van de werknemers – preventieadviseur heeft een gunstig advies verleend omtrent het gebruik ervan – werkgever geeft de preventieadviseur toestemming om tijdens de werkuren toegang te hebben – werkgever geeft de met het toezicht belaste ambtenaar toestemming om tijdens de werkuren toegang te hebben – werkgever zorgt voor het onderhoud en de schoonmaak ervan 	Art. 100

Kleedkamers

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 49	Kleedkamers ter beschikking te stellen van werknemers indien deze kledij dienen te wisselen Indien geen kleedkamers vereist zijn, moet elke werknemer beschikken over een plaats om zijn kledij op te hangen	Art. 73
Art. 50	Kleedkamers uit te rusten met kleerkasten die gesloten kunnen worden Elke werknemer beschikt over een individuele kleerkast Gewone kapstok met kleeerhaak of kleeerhanger en individueel vak mogelijk indien geen specifiek risico gemeld bij opmaak van een risicoanalyse Bij blootstelling van de werknemers aan vocht, vuil, risico op intoxicatie of besmetting zal deze over twee individuele kleerkasten moeten beschikken. Eén voor de eigen kledij, de andere voor de werkkledij Kledij en toiletartikelen moeten kunnen bewaard worden op specifiek daarvoor bestemde plaatsen	Art. 79
Bijlage I, 1,2	Uitrusting van de kleedkamers (kasten, kleeerhaken, ...)	Art. 78

Wastafels en douches

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 51	Wastafels en douches in specifiek hiertoe bestemde lokalen Wastafels mogen ingericht worden in de toiletten indien de risicoanalyse dit bepaalt en na goedkeuring van het CPBW	
Art. 52	Er wordt één wastafel met één kraan voorzien per drie werknemers Er mag één wastafel met één kraan voorzien worden per vijf werknemers indien de risicoanalyse dit bepaalt en na goedkeuring van het CPBW	Art. 80
Bijlage I, 2,2	Wastafels zijn voorzien van stromend water, dat beantwoordt aan alle hygiënische eisen Elke gebruiker beschikt over 65 cm vrije ruimte Boven de wastafels is er een blad aangebracht waarop de werknemers hun persoonlijke toiletbenodigdheden kunnen neerleggen Niet-drinkbaar water moet worden gesignaleerd	Art. 80 Art. 86
Art. 53	Indien werknemers tijdens hun werk hun handen moeten wassen worden er wastafels in de nabijheid van hun werkpost voorzien	Art. 80
Art. 54	Wastafels nabij de werkpost indien de werknemers hun handen moeten wassen tijdens het werk	
Art. 55	De werkgever stelt een douche met warm en koud water ter beschikking indien: – de werknemers zijn blootgesteld aan overmatige warmte – de werknemers sterk vervuילend werk verrichten – de werknemers worden blootgesteld aan gevaarlijke chemische of biologische agentia Er wordt één douche per zes werknemers die gelijktijdig de arbeidstijd beëindigen voorzien Doucheruimten zijn voldoende ruim bemeten om zich ongehinderd te kunnen wassen Douches zijn voorzien van stromend water, dat beantwoordt aan alle hygiënische eisen	Art. 82
Bijlage I, 2,3	Niet-drinkbaar water moet worden gesignaleerd De inrichting bestaat uit afzonderlijke cabines, voorzien van voorzieningen die toelaten de persoonlijke bezittingen droog op te bergen (kapstok, kleeerhaak, legplank, ...) en van één enkel stortbad De ruimte is zodanig dat men zich volledig kan afzonderen. Ondoorzichtige wanden van minimum 1,90 m hoog zorgen voor een degelijke scheiding De ondoorzichtige wanden en deuren kunnen onderaan een vrije ruimte van 15 cm hebben om het schoonmaken te vergemakkelijken	Art. 86 Art. 84

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
	Uitglijsgevaar en valgevaar moet voorkomen worden	
	De vloeren moeten zeer gemakkelijk kunnen schoongemaakt worden	
	De temperatuur van het water bedraagt 36 °C tot 38 °C en de werknemers worden niet blootgesteld aan tocht	Art. 85
Art. 56	De werkgever stelt kosteloos voldoende toiletartikelen en, in voorkomend geval, speciale reinigingsmiddelen, evenals elke andere bijkomende uitrusting, ter beschikking van de werknemers	Art. 87
	De werkgever stelt voldoende handdoeken ter beschikking. Hij zorgt tevens voor de tijdige vervanging. Om handen te drogen mag hij andere middelen ter beschikking stellen (handdroger, ...)	
Art. 57	De werknemers zijn verplicht na de arbeidstijd en vooraleer de maaltijd te gebruiken deze voorzieningen te gebruiken	
	Het is verboden de sanitaire installaties te beschadigen, ...	Art. 103

Toiletten

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 58	Toiletten bestaan uit één of meerdere wc's en desgevallend urinoirs, samen met één of meerdere wastafels	Art. 73
	Toiletten zijn volledig gescheiden voor mannen en vrouwen, bevinden zich dicht bij hun werkpost, de rustlokalen, kleedkamers en douches	Art. 93
	De werknemers moeten zich vrij naar de toiletten kunnen bewegen	
Art. 59	Per 15 mannelijke werknemers die gelijktijdig zijn tewerkgesteld wordt één wc voorzien	Art. 93 & art. 96
	Per 15 vrouwelijke werknemers die gelijktijdig zijn tewerkgesteld wordt één wc voorzien	
	De individuele wc's voor de mannelijke werknemers kunnen vervangen worden door urinoirs, op voorwaarde dat men toch steeds nog één wc per 25 mannelijke werknemers die gelijktijdig tewerkgesteld zijn voorziet	
	Per vier wc's of urinoirs is er één wastafel verplicht	
Bijlage I, 3	Toiletten bestaan uit één of meerdere wc-hokjes en desgevallende urinoirs die worden geplaatst samen met één of meerdere wastafels	Art. 93
	Individuele wc-hokjes te verluchten, hetzij naar buiten of via luchtopeningen onder de deur (max. 10 cm) of boven de deur (boven 1,90 m)	Art. 92
	Urinoirs te plaatsen in afzonderlijke, voorbehouden lokalen met dezelfde waarborgen als de wc-hokjes. Er mogen geen urinoirs in de wc-hokjes geplaatst worden	
	Per vier wc's of urinoirs is één wastafel verplicht	Art. 93
	Toiletpapier wordt ter beschikking gesteld en afvalbakjes in elke wc-hokje geplaatst	Art. 94
	Elk wc-hokje is voorzien van een kleeerhaak	
	Toiletten mogen niet rechtstreeks in verbinding staan met de arbeidsplaatsen, refters of kleedkamers. Ze mogen enkel uitkomen op gangen, voor- of trapportalen	
	Wc-hokjes volledig van elkaar te scheiden door volle tussenschotten tot op de grond. Er mag vanaf de grond een vrije ruimte gelaten worden van 15 cm om het schoonmaken te vergemakkelijken	Art. 94
	Wc-hokjes zijn voorzien van een volle deur. Eventueel voorzien van een luchtopening	
	Indien de wc-hokjes rechtstreeks op een gang, voor- of trapportalen uitkomen, zal deze voorzien moeten worden van een deur die de volledige ruimte opvult	
	Elk wc-hokje kan van binnenuit gesloten worden	
	Wc-hokjes zijn voorzien van: toiletpot met beweegbare bril waarbij het toilet reikt tot op 40 à 50 cm van de grond en voorzien is van een waterspoeling. Indien niet mogelijk mag men chemische wc's, hetzij wc's met opvangzakjes voor eenmalig gebruik voorzien	
	Urinoirs zijn voorzien van: vakken met individuele plaatsruimten, afgescheiden door zijschotten. Urinoirs zijn van harde, waterdichte, gladde materialen	

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
	Alle wanden zoals de scheidingswanden en muren alsook de vloeren zijn gemaakt van duurzame en waterdichte materialen (tegels, vloeren, ...) tot op een hoogte van minimaal 2 meter. De deuren zijn eveneens vervaardigd uit afwasbaar materiaal	

Refters

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 60	Refters in te richten in één of meerdere lokalen, gescheiden van de arbeidsplaatsen De werkgever is niet verplicht een refter in te richten indien er een akkoord is met het CPBW Indien de preventieadviseur en het CPBW een voorafgaand akkoord hebben gegeven, mag de werkgever toelaten dat de werknemers die in eenzelfde kantoorruimte tewerkgesteld zijn hun maaltijden daar gebruiken, voor zover de hygiëne dit toelaat	Art. 88 & art. 101
Art. 61	Indien werknemers in aanraking komen met vuil of er risico bestaat op intoxicatie of besmetting, moeten deze – vooraleer de refter te betreden – de handen wassen, en hetzij zich omkleden, hetzij overkleding aantrekken	Art. 91
Bijlage I, 4	Lokalen waarin de refters zijn ondergebracht zijn gebouwd in duurzame materialen en kunnen gemakkelijk onderhouden worden De minimumoppervlakte van een refter wordt berekend op het aantal werknemers die deze gelijktijdig gebruiken De refters zijn voorzien van:	Art. 89 Art. 90
	<ul style="list-style-type: none"> – voldoende aantal tafels en zitgelegenheden met rugleuning – een drinkwaterbedeling – geschikte middelen om de vaat te wassen – geschikte inrichtingen om de voedingswaren behoorlijk weg te bergen en op te warmen, alsmede om water te koken – vuilnisbakken met deksel om gescheiden afval in te werpen 	

Rustlokalen

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 62	Indien de risicoanalyse bepaalt dat de werknemers rustpauzes moeten inlassen tijdens hun werkzaamheden, dan is de werkgever verplicht een rustlokaal te voorzien. Dit is zeker in geval van: <ul style="list-style-type: none"> – blootstelling aan thermische omgevingsfactoren die tot gevolg hebben dat periodes van aanwezigheid op de werkplaats worden afgewisseld met rusttijden – blootstelling aan lawaai en/of trillingen – een werkbelasting (energieverbruik) van meer dan 410 Watt – veroorzaking van psychische belasting – werk dat wachtdiensten inhoudt – de arbeidstijd overdag wordt onderbroken – dat de bevoegde preventieadviseur en/of het CPBW dit nodig achten 	
Art. 63	Een rustlokaal mag een bijgebouw zijn van de refter, maar ook een lokaal dat nog een andere functie heeft Het lokaal beschermt tegen de hinder waarvoor dit lokaal is voorzien Het lokaal is voorzien van voldoende aantal tafels en stoelen met rugleuning, rekening houdend met het aantal werknemers die hiervan gebruik zullen maken Het aantal rustzitplaatsen, aangepast aan de bestemming van het lokaal, is gelijk aan het aantal werknemers die ervan gebruik zullen maken Het lokaal wordt voorzien van de nodige signalisatie	

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Bijlage I, 5	Lokalen waarin de rustlokalen zijn ondergebracht, zijn gebouwd in duurzame materialen en kunnen gemakkelijk onderhouden worden De oppervlakte van de rustlokalen hangt af van het aantal werknemers dat er ingevolge de wetgeving gebruik van moet maken en bedraagt ten minste: – tot 10 werknemers: 9 m ² – per schijf van 10 werknemers meer: 2 m ²	

Lokaal voor zwangere werknemers en werknemers die borstvoeding geven

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 64	De werkgever stelt een onopvallend en gesloten lokaal ter beschikking voor: – de zwangere werknemers, waar zij in liggende positie kunnen rusten in aangepaste omstandigheden wat het comfort betreft – de werknemers die borstvoeding geven om hen de mogelijkheid te geven om: borstvoeding te geven (indien de aanwezigheid van het kind niet verboden is gelet op de risico's), melk af te kolven en deze te bewaren in hygiënische omstandigheden Dit lokaal is uitgerust met een voorziening om zich te wassen	

Dranken

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 65	In functie van de aard van het werk en de aard van de risico's, stelt de werkgever drinkwater of een andere drank ter beschikking van de werknemers Individuele drinkbekertjes, eventueel voor eenmalig gebruik, worden tevens ter beschikking gesteld Distributiepunten zijn gemakkelijk bereikbaar en gesignaleerd	Art. 97
Art. 66	In geval van intoxicatie, besmetting of zeer bevuilend werk voorziet de werkgever, op voorstel van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer, in de aanleg van drinkwaterfontein of waterbedelingspunten met wegwerpbekertjes Het is tevens verboden drinkbekertjes en dranken aan te nemen alvorens de handen te hebben gewassen	Art. 98

Bron: PreventFocus, januari 2013

Werkzitplaatsen en rustzitplaatsen

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
Art. 67	Het is verplicht een risicoanalyse op te maken voor alle staande activiteiten (KB van 27 maart 1998 – art. 8 – Beleid inzake het welzijn van de werknemers tijdens de uitvoering van hun werk) De risicoanalyse houdt rekening met: – aanhoudend en doorgaans staande activiteit – duur van de activiteit – intensiteit van blootstelling aan de statische belasting van de activiteit Indien de risicoanalyse de risico's erkent, zal de werkgever één rustzitplaats voorzien per werknemer die er gelijktijdig tewerkgesteld is Wanneer de aard van de activiteiten van de werknemer niet toelaat een rustzitplaats te gebruiken, organiseert de werkgever de activiteiten zodoende dat de werknemer bij tussenpozen of na bepaalde tijdruimten kan gaan zitten De rusttijden of de zittende werktijden moeten tenminste een kwartier tijdens de eerste helft van de arbeidsdag en tenminste een kwartier tijdens de tweede helft van de arbeidsdag bereiken	

Artikels in KB arbeidsplaatsen van 10/10/2012	Omschrijving	Ingetrokken artikels uit het ARAB
	Deze rusttijden of zittende werktijden moeten genomen worden ten vroegste na anderhalf uur en ten laatste na twee en een half uur prestaties De preventieadviseur-arbeidsgeneesheer kan naar aanleiding van een risicoanalyse afwijken van bovenstaande afspraken	
Art. 68	Voor werknemers die activiteiten uitoefenen waarvan de aard verenigbaar is met zittend werk, stelt de werkgever een werkzitplaats ter beschikking	
Art. 69	Alle werkzitplaatsen en rustzitplaatsen voldoen aan de comfort- en gezondheidseisen: – een risicoanalyse bepaalt de comfort- en gezondheidseisen – rustzitplaatsen zijn gemakkelijk bereikbaar – rustzitplaatsen kunnen onmiddellijk gebruikt worden – rustzitplaatsen mogen geen hindernis vormen voor de doorgangen	
Art. 70	De werknemers moeten ingelicht worden omtrent alle maatregelen die genomen worden	

Bron: PreventFocus, januari 2013